

INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AFFAIRS

**SCIENCE AND EDUCATION
IN THE THIRD MILLENNIUM:**

Information Technology, Education, Law, Psychology,
Social Security and Work, Management
International collective monograph

Volume I.

Lublin, Polska 2025

DOI

UDK 001.9

H 34

*Recommended for publication by INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AFFAIRS
№1-08/08 dated 08-08-2025*

Editorial committee:

JANUSZ NICZYPORUK, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor Maria Curie Skłodowska University (Lublin, Poland);

OLEG BATIUK, Doctor of Legal Sciences, Professor, Chairman of the Board of the NGO "IESF" (Kyiv, Ukraine);

Reviewers:

OLGA BALYNSKA, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Department of General Legal Disciplines of the Law Institute of the Lviv State University of Internal Affairs (Lviv, Ukraine).

MARIJA CZEPIŁ, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor Maria Curie-Skłodowska University, (Lublin, Poland);

Authors: O. BATIUK, Y. STUPNYK, M. FEDOROV, V. BAZYLIUK, A. BERNATSKYI, P. BODENCHUK, L. BOIKO, V. CHUKAEVA, S. FIMYAR, Y. HERASIMENKO, S. KOT, S. NYKYPORETS, V. MAKEDON, O. MALETOVA, O. NEBESNIUK, Z. NIKONOVA, V. NESTERCHUK, K. IZBASH, A. PALCHENKO, O. ROMANIUK, Yu. KOVALOVA

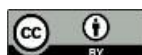
SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. *International collective monograph. Volume I.* Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. 532 p.

The collective monograph is the result of the generalization of the scientists' conceptual work who study current topics from such fields of knowledge as Information Technology, Education, Law, Psychology, Social Security and Work, Management through the prism of the possibilities of science and education in the third millennium.

For scientists, educational staff, PhD candidates, masters of educational institutions, university facilities, stakeholders, managers and employees of management bodies at various hierarchical levels and for everyone, who is interested in current problems of Information Technology, Education, Law, Psychology, Social Security and Work, Management through the prism of the possibilities of science and education in the third millennium.

ISBN: 978-83-65444-68-4

© Institute of Public Administration Affairs, 2025;
© The collective of authors, 2025.

Creative Commons Attribution 4.0 International

CHAPTER 5. BENEFITS AND RISKS OF APPLYING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ONLINE FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Liubov BOIKO

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Department of Social Sciences, Kherson Educational-Scientific Institute,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding,
(44 Nezalezhnosti av., Kherson, Ukraine)

boikolmh@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8045-3864>

Abstract. The paper examines the role of artificial intelligence in the process of teaching and learning foreign languages online. Both the advantages and risks of using AI-supported platforms are described.

Among the advantages, the positive impact of artificial intelligence on personalization and motivation for learning foreign languages is identified. Available platforms that are already widely used in self-regulated language learning are described, as well as several new tools that are increasingly being used in this process. Their comparative characteristics are created according to such criteria as accessibility, cost, emotional support, personalization, gamification, speech tools, etc. Special emphasis is placed on the use of such tools in online foreign language classes under the guidance of a teacher.

At the same time, the challenges and risks of AI platforms in learning foreign languages are analyzed, namely: unethical use, overreliance on it and the resulting decrease in the level of cognitive activity and critical thinking of students.

Pedagogical recommendations are proposed regarding the ethical use of AI in the process of teaching and learning foreign languages, improving the digital literacy of teachers, and examples of the use of AI in the development of foreign language lesson plans are provided.

Keywords: artificial intelligence (AI), foreign languages, online teaching, academic integrity, digital literacy.

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ОНЛАЙН

Анотація. У роботі розглядається роль штучного інтелекту у процесі викладання та вивчення іноземних мов онлайн. Описано як переваги, так і ризики використання платформ з підтримкою ШІ.

Серед переваг виявлено, що штучний інтелект має позитивний вплив на персоналізацію та мотивацію до вивчання іноземних мов. Описано доступні платформи, які вже широко використовуються при самотійному вивченні мов, та кілька нових, які все частіше застосовуються у цьому процесі. Створено їхню

порівняльну характеристику за такими критеріями, як доступність, вартість, емоційна підтримка, персоналізація, наявність ігрових елементів, інструментів мовлення та ін. Особливий наголос зроблено на використанні таких інструментів на онлайн заняттях з іноземної мови під керівництвом викладача.

Також проаналізовано застереження і ризики щодо платформ з ШІ при вивченні іноземних мов, а саме: неетичне використання, надмірна залежність від нього та спричинене цим зниження рівня когнітивної активності та критичного мислення студентів.

Запропоновано рекомендації щодо етичного використання ШІ у процесі викладання і вивчення іноземних мов, підвищення цифрової грамотності викладачів, надано приклади застосування ШІ у розробці планів занять з іноземної мови.

Ключові слова: штучний інтелект (ШІ), іноземні мови, викладання онлайн, академічна доброчесність, цифрова грамотність.

Вступ. У зв'язку з розвитком суспільства відбуваються стрімкі зміни у змісті і особливо формах освіти. І викладачі, і студенти почали застосовувати у своїй роботі та навчанні штучний інтелект (ШІ), який змінює спілкування між ними та відбивається на взаємодії студентів з матеріалом вивчення та інструментами оцінювання. З'явилися наукові розвідки про використання штучного інтелекту при вивченні іноземних мов у цифровому середовищі. Але частина викладачів ще не досить ясно уявляють те, що є справжньою технологією на базі ШІ, а через це нечітко розмежовують традиційні цифрові платформи і системи на базі ШІ. На можливе заповнення цієї прогалини і спрямована дана робота.

Не можна вважати будь-яку автоматичну дію на онлайн-платформі (наприклад, позначення правильної чи неправильної відповіді, надання зворотного зв'язку на відповідь та ін.) застосуванням штучного інтелекту. Це можуть бути заздалегідь запрограмовані відповіді, фіксовані алгоритми, які не включають машинне навчання чи адаптивний інтелект, тобто певні цифрові освітні інструменти.

Відмінність між ними та платформами на основі штучного інтелекту є важливою умовою для визначення переваг і ризиків, пов'язаних з використанням штучного інтелекту при викладанні іноземної мови.

У нашій роботі ми аналізуємо основні переваги та можливі недоліки використання штучного інтелекту в процесі викладання іноземної мови онлайн, а також пропонуємо критично сприймати ІІІ в освітньому контексті, який зазнає змін і постійно розвивається.

Із застосуванням штучного інтелекту в освітніх платформах значно змінюється система оцінювання знань студентів. Раніше оцінювання базувалося на певних критеріях і стандартах, але тепер змінюється, розвивається і наближається до потреб студентів. Штучний інтелект може передбачати успішність студентів, надавати миттєвий зворотній зв'язок і створювати персональні завдання для кожного. Тому оцінювання набуває нових рис, які не були властиві йому раніше, воно стає динамічним безперервним процесом, а не одноразовою дією. Але при цьому оновлюються роль викладача, функції справедливого підходу та індивідуалізації знань окремих студентів. Розуміння цих змін є важливим для аналізу як можливостей, так і ризиків застосування штучного інтелекту у вивченні іноземних мов онлайн, які розглядаються у даній роботі.

I. Переваги використання ІІІ в навчанні онлайн.

Через повномасштабну війну в Україні значна кількість студентів була змушена залишити місця проживання і навчання. У зв'язку з неможливістю створення умов для традиційного навчання великого значення набула онлайн освіта. Нагальним викликом при цьому для викладачів стала підтримка безперервності та якості надання освітніх послуг, а також емоційна підтримка студентів, які зазнали і продовжують зазнавати психологічних травм, викликаних війною. Саме тому потужним помічником викладача у навчанні онлайн стає штучний інтелект, допомагаючи викладачам персоналізувати навчальний процес у віртуальних класах. Особливе місце займає використання ІІІ при вивченні іноземних мов, адже «застосування інструментів ІІІ у викладанні та вивченні іноземних мов може суттєво покращити процес оволодіння мовленнєвими навичками, роблячи його більш персоналізованим, інтерактивним та ефективним» (Жукевич, І., Спірічева, О, 2024). Платформи на

базі штучного інтелекту можуть обирати та адаптувати навчальний матеріал, складність завдань для певного студента, час на вивчення певних тем та ін.

Для вивчення мови викладачі можуть використовувати ШІ як допоміжний спосіб, наприклад, для виділення важливих фраз, створення резюме та перекладів, надання пояснень граматики та словникового запасу, пропонування граматичних або стилістичних покращень та допомоги в розмовній практиці. Мовні моделі також можуть надавати вчителям адаптивні та персоналізовані засоби для допомоги учням у їхньому процесі вивчення мови, що може зробити вивчення мови більш захопливим та ефективним для студентів (*Kasneci, E., et al., 2023*).

Щоб забезпечити студентам якісну і змістовну дистанційну освіту, потрібно розуміти механізм того, як вони навчаються, адже це матиме вирішальне значення для розробників навчальних програм для вибору та розробки відповідних навчальних стратегій, матеріалів та технологічних інструментів.

Дослідники педагогічних теорій (*Cheng, L., et al., 2017*) рекомендують заохочувати пізнавальну активність (тобто надавати цікаві завдання), соціальну присутність (бути включеними до чатів з колегами для викладачів і однокурсниками для студентів) та присутність викладача (який надає чіткі вказівки). Викладачі також мають забезпечувати постійний зворотний зв'язок, різні шляхи отримання навчального матеріалу студентами, тобто викладач і студент повинні взаємодіяти. Щоб полегшити доступ студентам до цифрових інструментів, у тому числі нових, викладачі мають регулярно працювати над технічною підтримкою, вивчати нові інструменти та використовувати їх на заняттях.

При навчанні онлайн для зменшення перевантаження навчальний матеріал доцільно розподіляти на невеликі модулі, ілюструвати його відео та інтерактивними вправами. Ось чому тут важливу роль відіграє зовнішнє мотивування студентів. Серед багатьох прийомів мотивації цікавим є

застосування підказок для постановки цілей, ведення журналів рефлексії та контроль за саморегуляцією студентів.

Так як «цифровізація була одною з головних рушійних сил інновацій у освітній практиці в класі протягом останнього десятиліття... наступна хвиля буде базуватися на штучному інтелекті або на поєднанні штучного інтелекту та інших технологій» (Vincent-Lancrin, et al., 2019).

1.1. Персоналізація навчання. На сучасному етапі здійснюється перехід від оцифрованого традиційного навчального матеріалу підручників, посібників, завдань, тестів, орієнтованих на спільне застосування, до інтелектуальних систем, які мають можливості пристосовуватися до запитів конкретного студента, генерувати навчальний контент та передбачати результати, що певною мірою сприяє персоналізації, враховуючи зміни в оцінюванні знань, умінь, навичок, та виявляти ступінь прогресу в навчанні певного студента. Інтеграція штучного інтелекту з хмарними технологіями, обробкою природної мови та аналітикою в реальному часі створює умови для глибоко інтерактивних та адаптивних навчальних середовищ, які перевершують попередні технології. Про це, зокрема, говорить Luis von Ahn, один з керівників Duolingo, який впевнений, що освіта зміниться, бо «набагато легше навчати багато студентів одночасно за допомогою ШІ, ніж за допомогою вчителів». Він також зазначає, що роль навчальних закладів докорінно зміниться. У класі з 30 учнями одному вчителю може бути важко запропонувати персоналізоване, адаптивне навчання кожній людині. Штучний інтелект, навпаки, зможе відстежувати індивідуальну успішність у режимі реального часу та коригувати складність уроку залежно від того, наскільки добре кожен учень засвоює матеріал (Duolingo CEO, 2025).

Нещодавні дослідження в Україні вказують на сильні сторони ШІ в персоналізації, підвищенні мотивації та інтерактивному зворотному зв'язку, а саме: підкреслюють роль штучного інтелекту у розробці ефективних та креативних завдань (Герасимчук Ю., та ін., 2024), вважають ШІ інструментом розвитку мовленнєвих навичок (Жукевич І, Спірічева О., 2024), рушійною силою змін у педагогіці іноземних мов в Україні (Давидюк А., та ін., 2024),

підкреслюють позитивний вплив штучного інтелекту на ефективність та реструктуризацію традиційного навчання, але відмічають і негативні наслідки його використання (Брутман А., Наумчук Т., 2023).

«Негайна та індивідуальна підтримка є ключовою перевагою інструментів на основі ШІ, оскільки в більшості випадків вчителі просто не мають можливості постійно аналізувати результати кожного учня, діагностувати їхні індивідуальні навчальні потреби, відповідно адаптувати навчальний контент і надавати учням зворотний зв'язок протягом декількох секунд» (Macinska, S., Vinkler, A., 2024). Ці дослідники також наголошують на використанні ШІ у якості помічника з написання текстів, співрозмовника, який може тренувати та перевіряти вимову, бути розумним персональним помічником та репетитором з можливістю індивідуальної практики та виступати у ролі каталізатора мотивації.

У 2019 році у Доповіді про штучний інтелект в освіті було сказано, що «штучний інтелект може адаптувати освітній досвід до потреб окремих учнів, створюючи можливості для масштабованого, високоякісного та інклюзивного навчання» (OECD, 2019). Це доповнює попередні дискусії початку 2010-х років, коли такі вчені, як В. Woolf et al. (2013), стверджували, що «інтелектуальні системи навчання можуть реагувати на помилки студентів у режимі реального часу, спрямовувати їх на досягнення майстерності та зменшувати розрив у досягненнях».

Вже наступного 2020 року у Доповіді OECD (Організація економічного співробітництва та розвитку) про ШІ було звернуто особливу увагу на те, що «застосування штучного інтелекту, яке використовує його здатність виявляти закономірності для надання студентам, вчителям або батькам індивідуальних пропозицій, були розроблені для... вивчення іноземних мов: функції штучного інтелекту, такі як розпізнавання та аналіз мовлення, корекція вимови, допомагають вчителям у викладанні іноземних мов» (Vincent-Lancrin, S., van der Vlies, R., 2020).

Вчені дослідили, що шляхом надання індивідуального зворотного зв'язку, адаптуючись до індивідуального темпу навчання та залучаючи учнів за

допомогою інтерактивного та адаптивного контенту, III обіцяє подолати обмеження традиційних методів мовної освіти (Yesilyurt, 2023).

Одним із завдань, яке перед III ставлять викладачі іноземних мов, є «адаптивне та персоналізоване створення вправ для онлайн-вивчення мов... воно поєднує модель відстеження знань, яка оцінює стан знань кожного студента, що розвивається... та модель контрольованої генерації тексту, яка генерує речення вправ на основі поточного оціненого стану знань студента...(Cui, 2023).

Наприклад, ChatGPT надав такі вправи для студентів рівня B2 з теми «Освіта: Університет» для повторення граматичної теми «Пасивний стан дієслів».

Here's a suggested text and set of exercises to help your B2 students review the passive voice while covering the topic "Education: University."

Exercises

1. Identify the Passive Voice

Ask students to identify and underline all passive structures in the text above. Then, discuss why each passive form is used (e.g., to emphasize the action, generalize information, or focus on the result).

2. Fill in the Blanks with the Correct Passive Form

Complete the sentences below using the correct passive form of the verbs provided.

1. In many universities, lectures _____ (record) for students to access later.
2. A wide range of courses _____ (offer) to students each semester.

3. Transform Sentences into the Passive Voice

Ask students to rewrite the following sentences in the passive voice.

1. Universities in different countries provide students with unique experiences.
2. Professors share recorded lectures on online platforms.

4. Discussion: University Life

Facilitate a discussion where students describe university life in their home country using the passive voice. They might discuss:

- Facilities that "are provided" by the university.

- Types of events that "are organized" for students.
- Support services that "are offered" to help students with academic and personal issues.

Після отримання завдань викладач попросив ускладнити їх для студентів, які мають знання рівня C1. Штучний інтелект ускладнив завдання:

1. Identify the Passive Voice

Encourage students to locate passive structures throughout the text. To deepen the exercise, have them explain which tense each passive form is in and its purpose.

2. Fill in the Blanks with the Correct Passive Form

Add these sentences to the existing exercise:

1. In some countries, a university degree _____ (consider) essential for career advancement.
2. The library _____ (upgrade) with more digital resources to meet modern demands.

3. Transform Sentences into the Passive Voice

Additional sentences:

1. Students use various online platforms to submit assignments.
2. The administration arranges student exchange programs each semester.

4. Discussion: University Life

Expand the discussion topics by asking students how education technology **has been evolving** and which learning platforms **are being used** in universities worldwide. Encourage them to use the continuous passive and perfect passive forms as they discuss these points.

За допомогою ІІІ можна не лише надавати навчальний матеріал для студентів різного рівня володіння іноземною мовою, але й підлаштовувати плани занять:

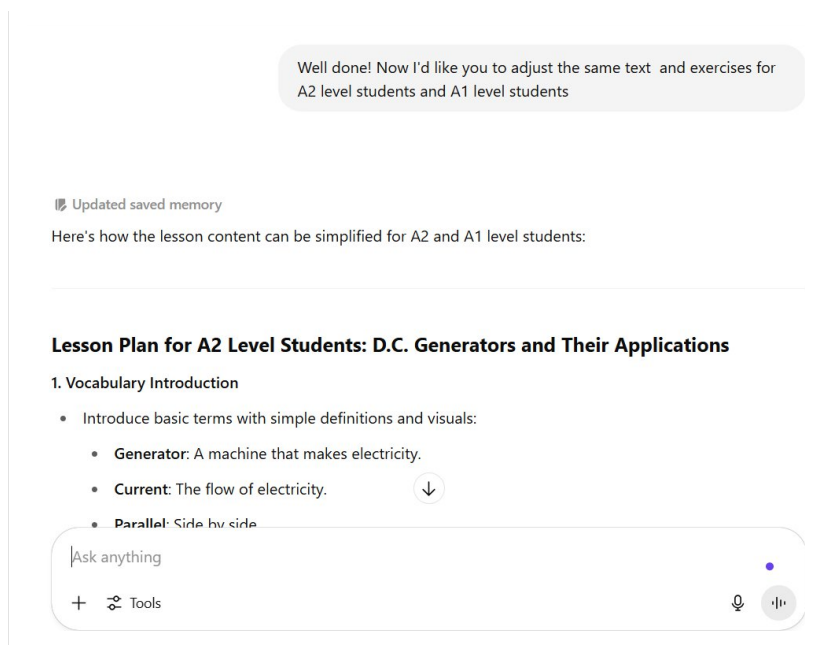

Рис.1. План заняття, згенерований ChatGPT

З наведених прикладів бачимо, що платформи зі штучним інтелектом можуть персоналізувати завдання для окремого студента та диференціювати завдання для груп студентів, а це дозволяє кожному досягати своїх цілей у своєму темпі. На традиційних заняттях зробити так дуже складно, бо підготовка до такого заняття (різні типи матеріалу та вправи різної складності для кожного студента) займе значно більше часу, і викладачу просто фізично не вистачить сил підготуватися до кількох таких занять щодня.

1.2. ШІ і психологічно-емоційна підтримка студентів. ШІ, який завжди позитивно налаштований до користувача, добре впливає на студентів у емоційному та психологічному плані. Інструменти штучного інтелекту при вивченні іноземних мов онлайн зменшують тривожність та нервозність, підвищують умотивованість і бажання спілкуватися; особливо вони корисні у таких видах мовленнєвої діяльності, як говоріння та аудіювання. Як відомо, підвищення мотивації, зацікавленості навчанням та задоволення від самого процесу вивчення іноземної мови сприяють тому, щоб досягнути високих результатів.

Дослідження показують, що такі важливі психологічні фактори, як заспокоєння або, навпаки, тривожність, а також впевненість у собі дуже сильно впливають на діяльність студентів, які вивчають іноземні мови онлайн, тоді як вплив мотивації, задоволення та зацікавленості оцінюється на середньому рівні. «Чатботи зі штучним інтелектом знижують тривожність студентів під час усного мовлення та збільшують частоту мовленнєвого виробництва» (Li et al., 2022).

Натомість задоволеність, інтерес, мотивація, впевненість у собі позитивно корелюють між собою від сильного до помірного рівня (Nguyen, T.-D. T., Tran, T. Q. (2023).

Останнім часом з'явилися роботи, присвячені взаємодії студентів з чат-ботами. Так, студенти, які займаються з чатботами на основі ШІ, повідомляють про підвищену мотивацію, що пояснюється персоналізованим навчальним досвідом, якому сприяють обробка природної мови та адаптивні функції. Крім того, вирішальну роль у формуванні результатів відіграє дизайн. Добре розроблені чатботи зі зручним інтерфейсом і чіткими навчальними цілями стабільно демонструють більш значний позитивний вплив на мотивацію. І навпаки, чатботи, яким бракує цих елементів, демонструють менший вплив, що підкреслює необхідність ретельного підходу до їх розробки для максимізації мотиваційних переваг (Ponte, R. (2023).

У іншому дослідженні вивчалися емоції, викликані взаємодією з навчальним чатботом, та їхній вплив на мотивацію до навчання. У цьому контексті взаємодія з чатботом охоплювала привітання, надання навчального контенту, самооцінювання та зворотній зв'язок. Дослідження виявило, що емоції впливають на мотивацію, і показало, що наявність зворотного зв'язку зменшує негативні емоції та сприяє підвищенню мотивації. Чатботи... продемонстрували сильнішу здатність сприяти підвищенню інтересу, компетентності та цінності навчання. Відсутність зворотного зв'язку підвищувала нервозність учнів, що підкреслює його вирішальну роль у забезпеченні керування та мотивації. Ці висновки підкреслюють необхідність розробки елементів позитивних емоцій та

відповідного зворотного зв'язку, які впливатимуть на навчальну мотивацію під час взаємодії з освітніми чат-ботами (Yin, J., Goh, TT. & Hu, Y., (2024).

Можемо зробити підсумок щодо психологічних переваг використання ІІІ у вивченні іноземних мов онлайн:

Табл.1.

Психологічні переваги використання ІІІ при вивченні іноземної мови онлайн

Мотиваційний механізм	Вплив ІІІ
Зворотний зв'язок	Розвиває компетентність та автономію, тобто внутрішню мотивацію
Отримання задоволення від співпраці	Привертає увагу, посилює активну участь
Когнітивна підтримка	Зменшує тривожність, підвищує зацікавленість та навчальну самосвідомість
Автономія	Підвищує внутрішню мотивацію
Радість та «занурення у вивчення мови»	Позитивний вплив підвищує стійке зосередження уваги

Отже, емпатичні системи ІІІ надають студентам відчуття емоційної безпеки, мотивації та постійного заохочення – тобто такі чинники, які часто ігноруються в традиційному навчальному середовищі.

1.3. Порівняльний аналіз інструментів на базі ІІІ з вивчення іноземних мов. Нами було проаналізовано одинадцять популярних платформ на основі ІІІ для вивчення іноземних мов. Для порівняння було обрано такі педагогічні і психологічні критерії, як доступність, персоналізація, зручність, якість зворотного зв'язку, вартість, емоційна підтримка, мовленнєві інструменти, наявність ігрових елементів, кількість підтримуваних мов та культурна автентичність. Таке порівняння допомогло виявити не лише технічні переваги і недоліки, але й чинники, які можуть впливати на мотивацію, впевненість та бажання вчитися.

Прикладами онлайн-платформ на базі ІІІ з вивчення іноземних мов є Duolingo, Babbel, Mondly, Busuu, ELSASpeak, TalkPal, LanguaTalk, HelloTalk та інші, і відомий ChatGPT, який можна використовувати як розмовний ІІІ, що дозволяє користувачам вільно спілкуватися мовою, яку вони вивчають.

Duolingo і Babbel це адаптивні навчальні інструменти, які використовують інтервальне повторення, алгоритми запам'ятовування, а також підтримують автономність та постановку цілей. Платформа Duolingo отримала практичне застосування в американських університетах Південної Кароліни, Центральної Флориди та ін. Вона була активно застосована особливо під час дистанційного навчання, як інструмент для початківців у вивченні іспанської і французької мов, щоб збільшити словниковий запас та забезпечити позакласну мовну практику. «Duolingo використовувався як додатковий інструмент для забезпечення індивідуалізованої практики та мотивації учнів за допомогою ігрових завдань» (Loewen et al., 2020).

Представниками нового покоління III-інструментів, які надають голосове мовлення, є LanguaTalk, TalkPal, Gliglish. Такий напрям є дуже важливим для тих, хто вивчає іноземні мови, адже відомо, що головна психологічна пересторога це усне мовлення. Студенти мають страх говорити іноземною мовою, бо бояться осуду викладача (коли студент робить помилки у матеріалі, який щойно вивчили), висміювання однокурсників (всі вміють, а ти ні), соромляться свого акценту тощо. На таких платформах студент може сам обрати тему для обговорення, отримати приклади відповідей, обрати ту, яка підходить йому, або придумати свою. Коли студент говорить щось неправильно, штучний інтелект його виправляє. Багато студентів зазначають, що спілкуватися з людиною їм психологічно важче, ніж із штучним інтелектом, тому на таких платформах бачимо позитивний результат та підтримку внутрішньої мотивації студентів до вивчення іноземної мови.

Платформа ELSASpeak (English Language Speech Assistant) є унікальною з точки зору надання зворотного зв'язку щодо вимови. Вона скоректує, пояснить проблемні місця, запропонує вправи на їх виправлення. Підходить для тренування навичок усного мовлення, зокрема чіткості вимови.

Додаток Busuu цікавий тим, що робить виправлення граматичних помилок на основі III та взаємодії зі спільнотою, яка вивчає мови. Підтримує покращення навичок на основі зворотного зв'язку.

Розмовні ШІ (чатботи), такі, як Mondly, ChatGPT, симулюють діалог, надають відкритий зворотний зв'язок, підтримують емоційну безпеку, плавність мовлення та застосування мови у практичних життєвих ситуаціях.

ChatGPT виділяється своєю абсолютною адаптивністю: він може імітувати (симулювати) діалоги, виправляти граматику, пояснювати ідіоми, надавати зворотний зв'язок та навіть грати в ігри, але все це він робить не сам, а після запиту користувача. Його недоліком є те, що в нього немає певної педагогічної системи і заохочень. Для тих, хто має чітку мету та вміє вчитися самостійно, це буде перевагою, але для студентів з базовим рівнем знань іноземної мови, яким потрібна методична допомога, він може здатися надто складним. Звичайно, його позитивний тон та «терплячість» до помилок налаштовують позитивно з емоційної точки зору, але відсутність довгострокового відстеження прогресу студента не дозволяє використовувати його як основний інструмент навчання, що не заважає застосовувати його в якості допоміжного.

Якщо студент постійно робить ті самі помилки, чатбот виявляє закономірності у їх вживанні і відповідно коригує навчання. Він перефразовує пояснення, пропонує спрощені приклади та інтервальне повторення або практичні завдання, які сфокусовані саме на проблемному правилі чи слові, і так може повторюватися багато разів, у той час як людина-викладач могла сприймати такі багаторазові помилки нервово, з осудом або просто втомитися і перестати виправляти.

Практичне застосування чатботи вже знаходять в деяких університетах, особливо на заняттях з усного мовлення, де студенти отримують практику говоріння з швидким зворотним зв'язком. «Спілкування з чатботом зі штучним інтелектом зменшує страх перед розмовою, підвищує задоволення від навчання» (Hapsari, I.P., Wu, T.T. 2022).

Гейміфікацію та підвищення мотивації можемо бачити у Duolingo, Mondly. Вони надають значки, бали (XP), серії щоденного (безперервного) навчання, системи винагород за успішно пройдені завдання. Це підтримує формування звичок, внутрішню та зовнішню мотивацію.

Але ігрові моменти, на нашу думку, доцільно використовувати на підсумкових заняттях, як цікавий момент на заняттях стадії узагальнення та систематизації знань.

На основі вивчення певних характеристик інструментів з ІІІ для вивчення іноземних мов нами запропонована таблиця, яка порівнює одинадцять інструментів за певними критеріями.

Хоча деякі попередні дослідження (*Huertas-Abril, Palacios Hidalgo 2023; Alhusaiyan 2024*) вже класифікували інструменти на основі штучного інтелекту за типом технології (наприклад, чатботи, мовленнєві агенти) і вивчали їхні педагогічні можливості та дослідницьку спрямованість, а також містять таблиці, де класифікують інструменти ІІІ на основі таких функцій, як підтримка вимови, зниження тривожності або використання чатботів.

Нами розроблена таблиця (Табл.2.) з порівняння інструментів з підтримкою ІІІ для вивчення мов за доступністю, ступенем персоналізації, наявності чи відсутності емоційної підтримки, якості зворотного зв'язку тощо. До аналізу були включені нові платформи, такі як TalkPal, LanguaTalk, Gliglish.

Порівняльна характеристика платформ зі штучним інтелектом для вивчення іноземних мов

Табл. 2.

Платформа	Доступність	Персоналізація	Зручність	Зворотний зв'язок	Вартість	Емоційна підтримка	Інструменти мовлення	Ігрові елементи	Мови	Культурна автентичність
Duolingo	Інтернет/ мобільні пристрої	Адаптивні траєкторії навчання	Простий інтерфейс, короткі уроки	Переважно пасивний; обмежене виправлення	Freemium	Обмежена	Живе говоріння відсутнє	★★★★	40+	Низька; згенеровані фрази
Babbel	Інтернет/ мобільні пристрої	Персоналізовані уроки	Чітка структура	З граматики та мовлення	Платний	Мінімальна; відсутній чат	Мовленнєва практика	★★☆☆	14	Занурення в культуру з носіями мови
Mondly	Інтернет/ мобільні пристрої	Голосовий контроль, вибір тем	Голосові команди і чат	В режимі реального часу (голос/чат)	Freemium	Мінімальна	Голосовий ІІІ	★★★★☆	42	Імітація розмов з носіями мови
Busuu	Інтернет/ мобільні пристрої	Огляд ІІІ і адаптація рівня	Простий і структурований	ІІІ з граматики + експерти	Freemium	Спільнота корегує один одного	Запис голосу і виправлення	★☆☆☆	14	Згенеровані користувачами відповіді
Speakly	Інтернет/ мобільні пристрої	Траєкторії навчання на основі частоти	Короткі уроки	Обмежений у реальному часі	Платний	Мінімальні соціальні інструменти	Повторення, голосовий ІІІ відсутній	★★☆☆	8	Ситуації з реального життя
ELSA Speak	лише мобільні пристрої	Орієнтується на проблеми з вимовою	Самостійний темп, короткі справи	У реальному часі на рівні вимови	Freemium	Підтримуюча інтонація	ІІІ тренує вимову	×	1	Реальні ситуаційні приклади
HelloTalk	лише мобільні пристрої	Поєднання людини та ІІІ; вибір теми	Неформальне спілкування, відчуття справжнього чату	Експерти + переклад і виправлення ІІІ	Freemium	Сильна взаємодія з іншими учнями	Лише голосові повідомлення	★☆☆☆	100+	Автентичні тексти від носіїв мови
ChatGPT	Інтернет/через браузер або API	Адаптивний	Доступ 24/7, користувач керує за доп. запитів	Персоналізований	Безкоштовний/є платна версія	Заохочувальний тон, без осуду	Імітує мовлення з TTS (Text-to-Speech)	×	За запитом	Симулює, але бракує реальних голосів/медіа
TalkPal	Інтернет/ мобільні пристрої	Розмови на обраному рівні	Простий інтерфейс, миттєве введення даних	Під час і після репліки	Freemium	Доброзичливий тон	Природне звучання мови ІІІ	★★☆☆	50+	Реалістичні тематичні чати
LanguaTalk (AI)	Інтернет/ мобільні пристрої	Вибір теми, тону, складності	Сесії і асинхронізація	Відмінне виправлення в чаті	Freemium	Теплий тон ІІІ	Природне звучання мови ІІІ	×	19	Схожі на людські реакції та акцент
Gliglish	Інтернет/ мобільні пристрої	Середня, можна обирати теми	швидкий доступ, легкий інтерфейс	Розмовний, без виправлень	Freemium	Дружний тон	Голосовий ІІІ	×	1	Імітує діалоги, без прив'язки до регіону

* безкоштовний базовий план, розширені функції платні

Бачимо, що кожен інструмент має як сильні, так і слабкі сторони, але наявність такої великої кількості платформ для вивчення мов (а багато їх ще не розглядалося в нашій роботі) свідчить про їх постійно зростаючу роль у сучасній освіті.

1.4. «LanguaTalk» як приклад вивчення мови з допомогою штучного інтелекту. Серед платформ для вивчення мов з ШІ розглянемо досить нову – LanguaTalk. Вона пропонує як традиційне вивчення з репетиторами, так і з ШІ, що становить для нас інтерес у цьому дослідженні. «Ми не розглядаємо штучний інтелект як заміну репетиторства. Ідеальний підхід насправді полягає в поєднанні цих двох методів, використовуючи Langua для досягнення прогресу між заняттями з репетитором» (LanguaTalk, 2024).

Платформа LanguaTalk має простий інтерфейс, який пропонує розмовляти з персонажами зі штучним інтелектом, прослуховувати подкасти, дивитися відео, вчити слова з допомогою флеш-карток та імпортувати статті чи відео з інших систем.

На допомогу користувачеві є розділи: Як це працює; Налаштування; Репетитори; Зворотний зв'язок щодо підтримки, технічних питань та ідей, які можуть запропонувати користувачі, адже, як наголошує платформа: «Наші користувачі допомагають формувати майбутнє Langua».

На сайті платформи можна побачити відомості про денну і тижневу серії занять користувача, набрані бали за останні 7 днів та за весь час навчання, а також побачити своє місце у таблиці результатів, згідно з кількістю набраних балів.

Щоб розпочати розмову з ШІ, потрібно обрати клонований голос (подається на вибір 13 чоловічих і жіночих голосів для англійської мови, зі вказанням з Великобританії або США), можна регулювати швидкість мовлення, задати автовиправлення у письмовому або усному вигляді, з проханням повторити.

Розширені налаштування пропонують роботу з текстом та аудіо: можна спочатку прослухати текст, слухати і читати, або лише читати текст. Можна

також обирати модель ШІ. Якщо перша модель робить помилки, переключити на другу. Також є опція вибору технології для транскрипції сказаного (V1 – рекомендована, V2 – резервна, V3 – експериментальна). Найкращий режим підсвічування тексту, де система може читати підсвічувані слова або речення. Налаштовується письмовий або усний автопереклад.

За допомогою значка олівця можна отримати миттєві виправлення та пояснення. Щоб побачити альтернативний спосіб передачі сказаного, потрібно лише натиснути кнопку чарівної палички. Якщо користувач не зрозумів певну фразу ШІ, можна натиснути на значок черепахи, і фраза буде повторена повільніше.

Виконавши такі передналаштування, користувачеві надається можливість обрати, як саме він хоче працювати з ШІ.

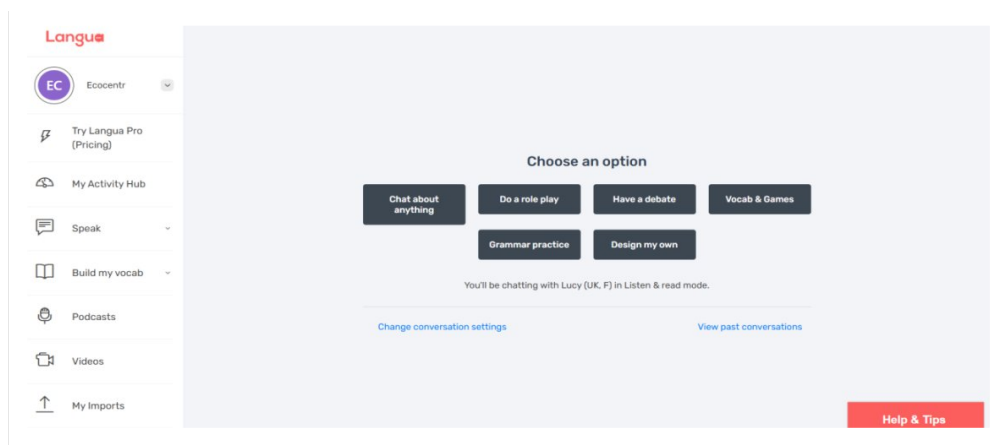

Рис.2. Вибір виду діяльності

Можна розмовляти про будь-що: загальне мовлення, мої інтереси,

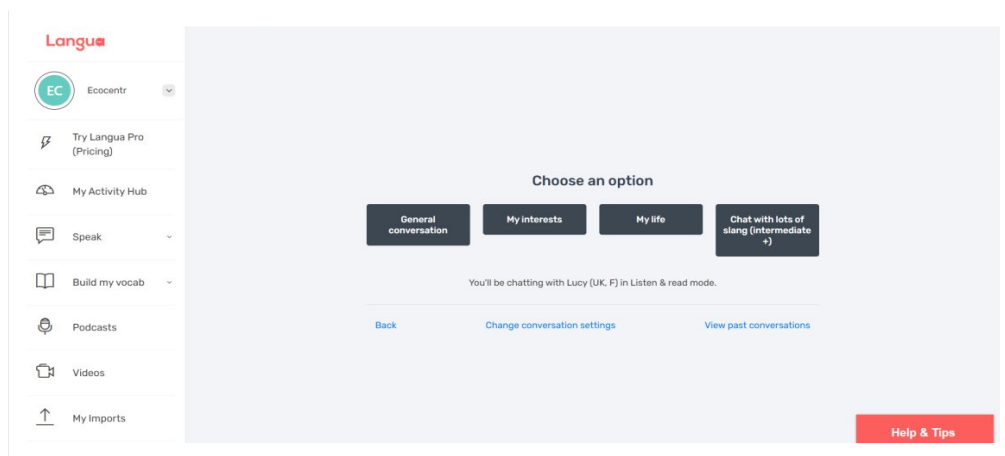

Рис.3. Вибір тем із загальної розмови

моє життя, а для користувачів середнього і вищого рівнів обирати розмову зі сленговими елементами. При виборі грати рольову гру пропонується обрати між опціями Подорож, Життя у новій країні, Робота і бізнес, Соціальне та родинне життя, Звички:

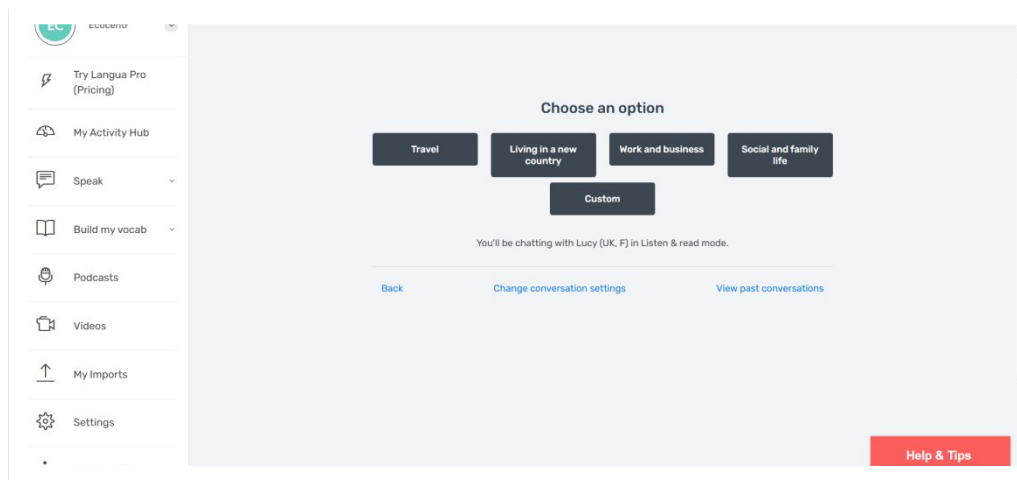

Рис.4. Вибір тем рольової гри

Кожна з опцій пропонує низку підопцій, наприклад, опція «Подорож»: Заселення у готель, Замовлення їжі в ресторані, купівля квитка на потяг, Оренда автомобіля, Реєстрація в аеропорту, Розмова з поліцією про пограбування та ін.

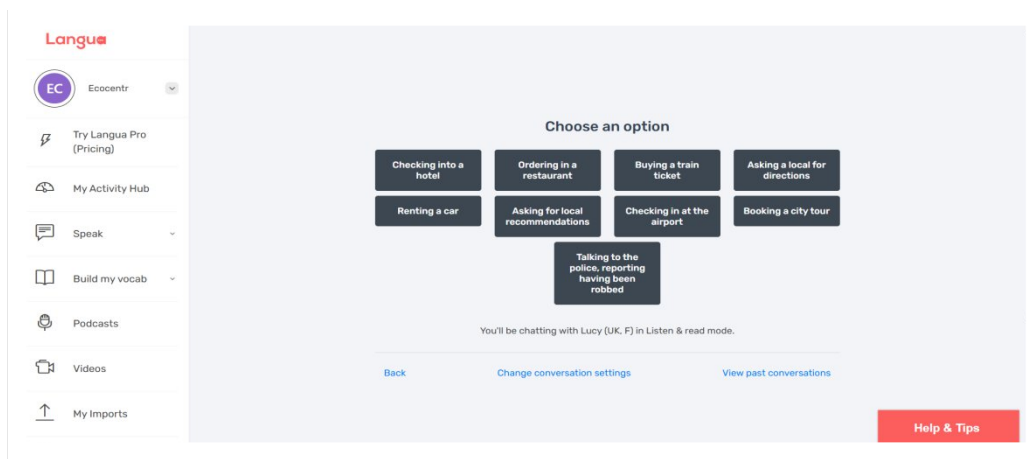

Рис.5. Вибір тем з рольової гри «Подорож»

Опція «Дебати» пропонує провокаційні та цікаві теми, як-то: «Усі мають бути веганами», «Вода у пляшках має бути заборонена», «Чотириденний робочий тиждень має стати нормою», «Потрібно легалізувати еутаназію» та ін.

Опція з практики граматики подає різні вправи з опорою на рідну мову, наприклад: Обери граматичний час і переклади речення з української на англійську; задай питання з граматики та обери пояснення українською або задай питання з граматики та обери пояснення англійською. Якщо виникають труднощі, можна перейти на рідну мову, запитати нею та отримати миттєве виправлення та пояснення. Також є опція клацнути на незнайомому слові і отримати його переклад.

Цінною рисою платформи є наявність письмового зворотного зв'язку, який надається відразу після завершення розмови з ШІ. Відмічається, що було зроблено добре, що користувач має покращити, а що виправити. Також наприкінці такого відгуку подаються поради щодо соціальних, територіальних та культурних особливостей мови, яка вивчається.

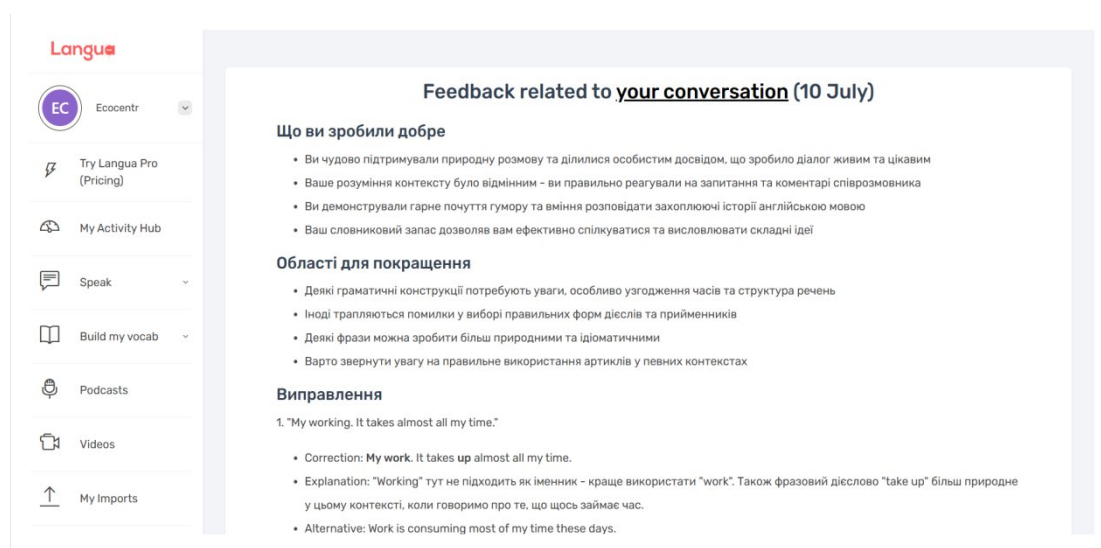

Рис.6. Зворотний зв'язок після розмови з ШІ.

Для вивчення нової лексики, як і в інших платформах з ШІ, тут використовується система інтервального повторення, яка «...є здійсненням та економічно ефективним способом підвищення ефективності та результативності навчання, а також має величезний потенціал для покращення результатів навчання» (Kang, S., 2016).

ШІ використовує відповіді користувача (знав, не знав, думав певний час) для оптимізації часу, коли він побачить це слово у майбутньому, адже система

буде показувати словниковий запас через зростаючі з часом інтервали, щоб пересвідчитись, що користувач не забув певне слово.

Також для вивчення лексики використовується створення штучним інтелектом оповідань, де студент може задати вживання певної кількості слів з його запасу, текстовий чи аудіо режим, різні жанри (містичний, науково-популярний, пригодницький, романтичний та ін.), і навіть ім'я головного героя. Взагалі, підхід із пропонуванням «зрозумілого вхідного матеріалу» дуже важливий, він дозволяє уникнути нудьги та надати користувачу завдання в його оптимальній зоні навчання, про яку пише S. Krashen в гіпотезі про вхідний матеріал для вивчення: «Зрозумілий вхідний матеріал є вирішальним і необхідним компонентом для вивчення мови» (*Krashen, S., 2003*), тобто він трохи перевищує поточний рівень володіння мовою учня. Навчання стає ефективним, коли учень розуміє те, що обговорюється, і використовує ті частини, які знає, щоб вгадати значення нових слів і фраз. Як пише CEO Langua, «платформа розроблена для того, щоб занурити користувача у автентичні розмови та контент, що відповідає його рівню та інтересам. За допомогою інтерактивних транскриптів і миттєвих перекладів вона перетворює контент, який виходить за межі поточного рівня користувача, на «зрозумілий вхідний матеріал» (*LanguaTalk, 2024*).

Про те, що адаптивні платформи сприяють навчанню, тримаючи завдання на оптимальному рівні, пише B. McLaren: «Адаптивна система навчання намагається змусити студента працювати з матеріалом, що виходить за межі його знань, в області, де певна підтримка та зворотний зв'язок можуть спонукати студента до навчання та нових ідей» (*McLaren, B., 2013*).

За відгуками користувачів, платформа надає чудову можливість спілкування з ІІІ у будь-який час, що дуже цінно при вивченні іноземної мови, адже не кожен може подолати психологічний бар'єр спілкування з носієм мови, а ІІІ, на відміну від носія мови, завжди має достатньо часу і бажання спілкуватися.

1.5. Викладання іноземних мов: порівняння традиційного, онлайн викладання та за допомогою платформ з підтримкою ШІ. В період стрімкого розвитку систем з вбудованим ШІ для вивчення іноземних мов видається доцільним порівняти традиційні способи навчання у класі, викладання людиною-вчителем у віртуальному класі на платформах відеоконференцій Zoom, Microsoft Teams, Google Meet та ін., та вивчення мов за допомогою систем зі штучним інтелектом.

Доступність. Для традиційних занять важливу роль відіграє місцезнаходження навчального закладу, графік роботи, транспортна інфраструктура. Онлайн класи потребують технічних пристроїв (комп'ютери, ноутбуки/нетбуки, планшети, смартфони) та доступу до Інтернету, студенти можуть знаходитися в різних точках планети, але мати доступ до заняття, хоча лише в час проведення. ШІ-навчання також потребує пристроїв та доступу до Інтернету, але не має жодних пересторог щодо часу заняття (працює 24/7).

Методи заохочення на занятті. У традиційному викладанні заохочення до навчання залежить від викладача (може включати ігри, дискусії на уроці, але керує усім викладач).

При навчанні онлайн використовуються такі прийоми урізноманітнення ходу заняття, як breakout rooms (кімнати для мікрогруп, де студенти можуть відокремитися від основної групи та готуватися до діалогів, рольових ігор тощо); ділення екраном (студенти показують свої підготовлені матеріали чи завдання; викладач може використовувати онлайн опитування з миттєвими підбиттям підсумків, інтерактивні вправи, тести з миттєвою перевіркою тощо. Платформи з ШІ використовують ігрові елементи, систему заохочень з балами, значками, таблицями досягнень, адаптивні завдання.

Темп заняття. У традиційних класах темп заняття фіксований, з узгодженим планом уроку, однаковим для усіх учнів (студентів). При навчанні онлайн може бути більш гнучким, але викладач є головною фігурою, яка задає темп і планує матеріал для вивчення, у той час як ШІ пропонує заняття, які повністю адаптовані під певного студента.

Автономія студента. Дуже обмежена при традиційному навчанні. «Автономія, структурована вчителем, є важливою у віртуальних мовних класах, де викладач розробляє завдання та стратегії для розширення можливостей учнів, зберігаючи при цьому педагогічний напрямок». (Little, D., 2007). В онлайн класах студенти можуть працювати автономно між заняттями, тобто вона приблизно середнього рівня. Найвищий рівень автономії студента надає навчання з підтримкою ІІІ – саморегульоване, незалежно від часу і місця.

Виправлення помилок. У традиційному класі викладач виправляє помилки, але має на це не так багато часу через велику наповненість класів/груп. При навчанні онлайн може використовуватись самокорекція або викладач може надавати відкладену у часі корекцію, після того, як витратить певний час на це. ІІІ надає миттєве виправлення в реальному часі.

Зворотний зв'язок. В офлайн класі викладач реагує на виконану роботу студента на наступному занятті або підводячи підсумок наприкінці заняття, якщо це не письмова, а усна робота. Так само може бути і в онлайн класі, тоді як ІІІ надає миттєвий персоналізований відгук.

Практика мовлення. Традиційно це монологічна, діалогічна або групова робота у класі. Така ж структура і у онлайн класі, але вона може обмежуватися розміром групи і часом заняття. Тоді як мовленнєва практика з чат-ботом з ІІІ не обмежена ні часом, ні місцем, він завжди готовий допомогти.

Емоційна та психологічна підтримка. На заняттях з викладачем вона залежить від стосунків студентів з ним, тобто може бути як дуже позитивна, так і негативна. Те ж саме стосується занять онлайн, але через технічні труднощі та споглядання один одного лише на екрані комп'ютера вона менш персоналізована, особливо у великих групах. ІІІ симулює емпатію та позитивне налаштування.

Охоплення аудиторії. У традиційному навчанні це група студентів, яка має у певний час заняття з певним викладачем. На занятті онлайн аудиторія обмежена можливостями платформи, але, зазвичай, для занять з іноземної мови та наповненості груп студентів це не має особливого значення. ІІІ, у свою чергу,

має необмежене охоплення, одна модель може одночасно обслуговувати величезну кількість користувачів.

Проаналізувавши онлайн вивчення іноземних мов за вищенаведеними критеріями, бачимо, що навчання іноземних мов онлайн має гібридний характер. Воно поєднує риси традиційного навчання: чітка структура (є план заняття), динаміка роботи (і у класі, і у віртуальному класі студенти поділяються на групи чи пари), синхронне спілкування (віч-на-віч або через відеоплатформу), зворотний зв'язок у реальному часі (пояснення незрозумілого викладачем). З навчанням на основі штучного інтелекту його єднає гнучкість, наявність технологічних інструментів (використання Kahoot, Quizlet, Google Forms, Padlet, наприклад, для вивчення та практичного засвоєння лексичних навичок), використання додатків з III типу Duolingo для домашніх завдань, певна автономія користувачів, хоча не має повної адаптивності, як із III.

Отже, навчання онлайн має гібридний характер та увібрало у себе риси як традиційного навчання, так і навчання із системами III. Це людська взаємодія в реальному часі, поєднана з цифровою пластичністю та використанням смарт-інструментів, але його потенціал залежить від того, наскільки вдало ці елементи інтегровані у навчальний процес.

II. Ризики використання III при вивченні іноземних мов онлайн.

Технології штучного інтелекту розвиваються дуже швидкими темпами. Академічна спільнота не встигає відразу оцінити усі переваги та ризики його використання. Тому доцільним вважається зупинитись на ризиках, які несе незбалансоване та широкомасштабне використання III в освіті, як освітні системи можуть адаптуватися та інтегрувати його таким чином, щоб це приносило лише користь і не несло загроз академічній доброчесності.

2.1. Надмірна залежність від III та його вплив на розвиток критичного мислення. Технологічні досягнення у сфері штучного інтелекту дозволили студентам давати цілісні та інформативні відповіді на повсякденні запитання або навчальні завдання одним натисканням кнопки. Однак, є занепокоєння щодо інтерпретації, етичних наслідків та потенціалу зниження

навичок критичного мислення, коли на ШІ надмірно покладаються для складних завдань (Kasneci, E., et al., 2023).

Дослідники застерігають від надмірного покладання на ШІ, оскільки він може стримувати розвиток критичного мислення та навички самостійного навчання. Більшість досліджень вказують на переосмислення традиційних методів оцінювання для розвитку креативності та зменшення ризику підриву академічної доброчесності штучним інтелектом (Crawford, J., et al., 2023).

В українських закладах вищої освіти проблема з використанням студентами штучного інтелекту при виконанні завдань гостро постала у 2024-2025 навчальному році. Нижче наводяться приклади неетичного використання згенерованих текстів, виконаних вправ та домашніх завдань студентами, які не вказували, що завдання робив ШІ. Потенційно це може сприяти надмірній залежності від автоматизованої допомоги, «оскільки надмірне використання генеративного ШІ підриває самоефективність, студенти можуть сумніватися у своїй здатності виконувати завдання або вирішувати складні проблеми без допомоги ШІ. Це може зробити їх пасивними учнями, які вагаються виконувати завдання без підтримки» (AI, 2025). Слід відмітити, що в основному згенерованими ШІ завданнями зловживають студенти, які не демонструють високі результати академічної успішності, певне, через низьку самодисципліну та невисокі етичні стандарти. Навпаки, студенти, які показують відмінні результати, бажання вчитися, рідко вдаються до генерування відповідей на завдання за допомогою ШІ.

2.2. Порушення академічної доброчесності: «ШІ-гіат» при вивченні іноземної мови онлайн. У нашому дослідженні основний акцент робиться на викладанні онлайн. Тому розглянемо ризики використання ШІ при викладанні іноземної мови в онлайн-класі. Вони незрівнянно вищі, на нашу думку, ніж при традиційному викладанні у класі.

Почнемо з онлайн-перекладачів. «Викладачі переважно не визнають педагогічної цінності онлайн-перекладачів... багато хто вважає їх використання формою академічної нечесності... вони побоюються, що інструменти

машинного перекладу знижують мотивацію учнів і позбавляють їх можливості брати участь у критичних когнітивних процесах, які формують основу процесу вивчення мови» (Urlaub P, Dessein E., 2022).

Також студенти використовують функцію «переклад сторінки», яка пропонується у браузерях Chrome, Mozilla Firefox, Microsoft Edge, Vivaldi. Якщо поставити за мету покращений переклад на занятті онлайн, наприклад, користувачам браузеру Chrome доступно більше восьми сервісів для перекладу, типу ImTranslator, Mate Translate, Remembermy, XTranslate та ін. Викладач не може перевірити, чи використовується автоматичний переклад, але може зрозуміти, що студент нечесний і користується автоперекладачем, коли надає речення, які мають особливості перекладу українською мовою. Наприклад, ті, які перекладаються з кінця. Зазвичай студенти роблять помилки у перекладі таких речень. Але якщо використовується автоперекладач, це відразу помітно за витонченим правильним перекладом з літературно обробленим текстом.

При підготовці діалогічного мовлення студенти також можуть використовувати онлайн перекладачі, якщо напишуть свої ролі рідною мовою і перекладуть за допомогою перекладача. Викладач може розпізнати використання автоперекладача, якщо у фразах буде відсутня активна лексика з поточної теми, а фрази надто правильні, безпомилкові, тоді як у звичайному мовленні ці студенти демонструють досить низький рівень розвитку іншомовних навичок. Останнім часом у інструменти автоперекладу був інтегрований штучний інтелект, що, завдяки потужності нейронних мереж, значно покращило переклад шляхом збереження контексту і певних відтінків значення із оригінального тексту.

Ще одним проявом недоброчесності є використання сервісів з розпізнавання мовлення. Наприклад, коли студенти просять викладача чіткіше повторити завдання або речення іноземною мовою, і пояснюють своє прохання проблемами зі зв'язком або звуком. Зрозуміти, чи студент використовує ШІ для розпізнавання усного мовлення у реальному часі, чи в нього дійсно проблеми технічного характеру зі зв'язком або зі звуком онлайн-платформи

відеоконференції, досить складно. Насправді, студент, який говорить про проблеми зі звуком на комп'ютері, може використовувати програми для перекладу або відповіді, а не займатися розмовною мовною практикою. Таке використання цих інструментів є порушенням дотримання академічної доброчесності.

Останнім часом використання *чатботів* у вивченні мов також викликало суперечки через занепокоєння щодо приватності, безпеки даних та потенціалу чат-ботів замінити викладачів-людей (Xiao, 2024). Так, коли студенти отримують миттєву відповідь на питання, то це може спонукати їх покладатися лише на чатбот у навчанні, і може з'явитися думка про непотрібність викладача. Навіщо відвідувати заняття та семінари, працювати з літературою, а потім обговорювати в аудиторії результати пошуків та виконаних завдань, якщо ІІІ може надати вже готову відповідь з цитатами та навести різні точки зору з певних питань.

Ще однією загрозою є те, що технології чат-ботів часто сприяють коротким, стислим формам комунікації, що іноді може обмежувати глибину обговорення та критичне мислення (Wang, Y., Chuang, Y., 2023). Останнім часом все частіше виявляється такий факт, що студенти мають труднощі з висловленням власних думок, адже споживають в основному інформаційний контент, де не обов'язково висловлюватися, можна обмежитися лише написанням коротких повідомлень. Чатботи не можуть змусити студента спілкуватися вголос, логічно і послідовно викладаючи думки. Тому в такому випадку лише викладачі можуть запропонувати різні вправи та заходи, направлені на розвиток мовлення, як-то: дискусії з однокурсниками, дебати на заняттях, проектну роботу.

Найбільшою проблемою у використанні чатботів з ІІІ при вивченні іноземних мов онлайн є виконання ними завдань замість студентів, коли студенти подають згенеровані роботи під своїм іменем і не вказують, що вони користувалися ІІІ.

Так, студент може відправити чатботу вправи з англійської мови і попросити допомоги з їх виконанням, наприклад, вправи з кількома відповідями.

ШІ надасть правильні відповіді. Якщо студент перепише їх у зошит, або скопіює у файл Word чи інший формат, не залишаючи ніяких позначок, які завжди ставить ChatGPT, то “схопити за руку” такого недоброчесного студента видається майже неможливим.

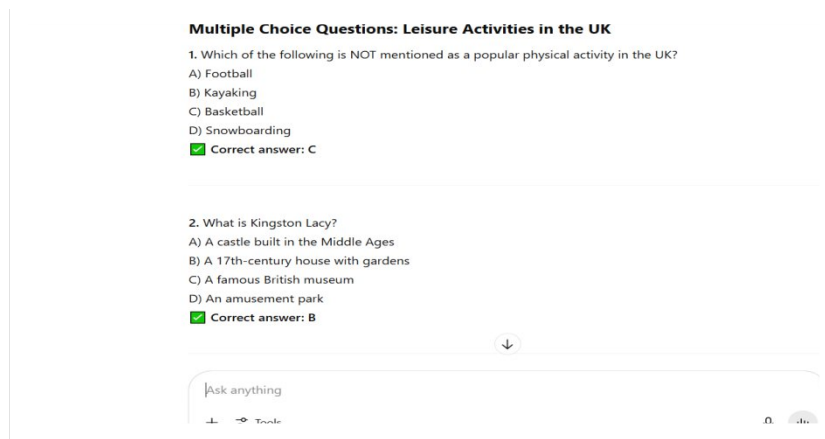

Рис.7. Вправа з кількома відповідями, виконана чатботом

Трапляються випадки, коли студенти навіть не намагаються приховати, що їхні домашні роботи зробив ШІ. Лінії розділення між вправами, характерні позначки (скріпки) (рис.8), такі ж лінії розділення між вправами та пояснення, що починається словом Note (рис.9), позначки** перед словами і фразами (рис.10), що видає формальні ознаки використання ШІ без вказування цього при виконанні домашніх завдань. Наприклад, відповідь (рис.10) була дана бездоганною англійською мовою, з використанням логічних академічних фраз, хоча протягом усього курсу студент демонстрував обмежене володіння мовою. В усних завданнях він ледве формулював прості речення. Така розбіжність між

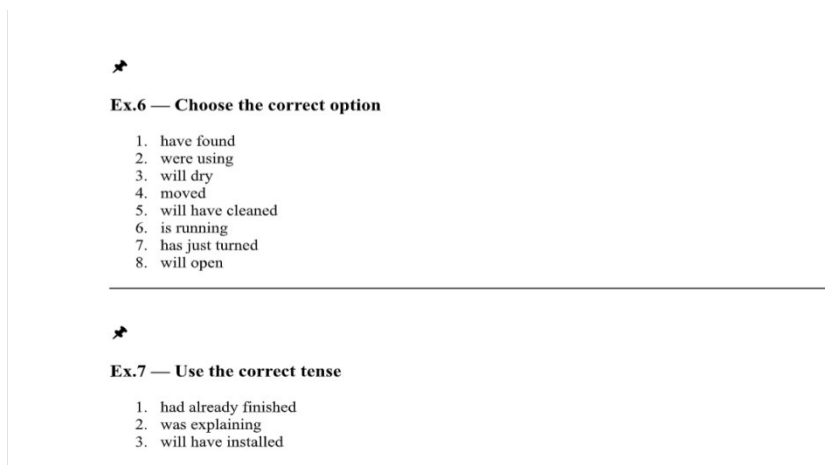

Рис.8. Вправи з Google Classroom студента, виконані ШІ

10. The house has a long flight of stairs leading to the front door.

4. Complete the Sentences Using the Present Perfect Continuous Tense:

1. I have been living in this block of flats for five years.
2. She has been renting a house in the suburbs since last summer.
3. They have been climbing the stairs because the lift is out of order.
4. He has been owning this house for a long time. (Note: This is grammatically correct, but "own" is usually used in Present Perfect Simple — "has owned.")

Рис.9. Вправи з Google Classroom студента, виконані ШІ

Ex.1: Future Interview Expectations

1. **How do you imagine your future interview?***

I imagine my future interview to be a structured yet conversational process. I see myself entering a professional environment where I am greeted warmly by the interviewer. The interview will likely start with a brief introduction of the company and the role I am applying for, followed by a discussion about my background, experiences, and skills relevant to the position. I anticipate questions that assess my technical knowledge as well as behavioral questions to gauge how I'd fit into the company culture. I also hope to have the opportunity to ask insightful questions about the company and the role itself, demonstrating my genuine interest.

2. **What are the main rules of your behavior?***

- ****Be Professional:**** Dress appropriately and arrive on time.
- ****Be Prepared:**** Research the company and the position thoroughly before the interview.
- ****Practice Active Listening:**** Pay careful attention to the questions asked, and do not interrupt the interviewer.
- ****Stay Positive:**** Speak positively about past experiences and employers, focusing on what I learned and how I grew.
- ****Be Honest:**** Provide truthful and clear answers, and if I'm unsure about something, it's better to

Рис.10. Вправи з Google Classroom студента, виконані ШІ

його усними відповідями та домашньою письмовою роботою (з формальними ознаками ШІ) свідчить про використання ШІ (чого він і не заперечував).

Наведені приклади ілюструють нагальну проблему у викладанні іноземних мов онлайн, так званий ШІ-гіат, коли відповіді, згенеровані ШІ, можуть знецінити роботи інших студентів, порушити основи оцінювання та поставити питання етики. Щоб мати змогу відповісти на такі виклики, викладачі повинні опановувати навички цифрової грамотності, критичного аналізу поданого студентами контенту та виявлення матеріалу, згенерованого ШІ.

Одним із способів, який допомагає виявити згенерований машиною текст, є детектори ШІ, які здатні з'ясувати, чи використовувалися інструменти штучного інтелекту під час створення тексту, хоча результати такої перевірки

можуть бути неправильними. Їх також легко обійти (існують інші інструменти, спеціально розроблені для цього), але бувають випадки, коли студентські роботи вважають створеними штучним інтелектом, хоча використовувалася, наприклад, лише перевірка граматики.

Отже, перед викладачами стоїть непросте завдання навчити студентів використовувати ШІ так, щоб це допомагало розвитку мовленнєвих навичок, сприяло студенто-центричному навчанню, додавало персоналізації навчальному процесу і не ставило під сумнів академічну доброчесність та не піднімало питання етики та правомірного оцінювання. Хоча, як пише Ch. Bissessar, «викладачі мають Геркулесові завдання і Сізіфів труд з розробки творчих завдань, які перевершують можливості машини, ...але, оскільки інструменти ШІ набирають обертів, занепокоєння щодо студентів, які уникають творчості, критичного мислення, і стають залежними від технологій навіть у вирішенні повсякденних питань, стає реальним» (*Bissessar, C., 2025*), усе ж вважаємо, що питання збалансованого використання ШІ при викладанні іноземних мов та і взагалі у навчальному процесі вирішиться вже скоро.

Використання ШІ в освіті не полягає у повній відмові від ШІ, а скоріше у створенні освітнього середовища, де інструменти ШІ використовуються відповідально (*Williams, R.T., 2024*).

Висновки. Таким чином, у дослідженні виявлено, що роль штучного інтелекту у нашому житті взагалі, і у викладанні іноземних мов онлайн зокрема, зростає. Викладачі не можуть заборонити використання ШІ і робити вигляд, наче його немає. Він так або інакше увійшов у нашу дійсність і першочерговим завданням працівників освіти є керівництво його використанням. Він повністю змінює таку важливу частину педагогіки, як оцінювання, але це тема окремого дослідження, в даній роботі ми розглянули лише переваги і ризики його використання при навчанні онлайн.

Перевагами є персоналізація навчання, коли ШІ може генерувати контент персонально для певного студента з урахуванням його рівня знань, передбачати результати навчання і виявляти ступінь його прогресу; психологічна і емоційна

підтримка штучним інтелектом студентів у процесі вивчення іноземної мови: збільшення автономії посилює внутрішню мотивацію, яка є рушійною силою при вивченні нового, надання зворотного зв'язку та когнітивної підтримки підвищує зацікавленість, позитивне ставлення до навчання та зменшує тривожність.

У дослідженні розглянуто різні інструменти з підтримкою ІІІ, які допомагають у вивченні іноземних мов. Була розроблена таблиця з порівняння одинадцяти інструментів з ІІІ за такими критеріями, як: доступність, ступінь персоналізації, наявність чи відсутність емоційної підтримки, якість зворотного зв'язку, вартість, наявність гейміфікації, культурна автентичність, кількість пропонованих до вивчення мов та ін. Доведено, що кожна платформа має плюси і мінуси, але те, що їх кількість постійно зростає, а вже наявні постійно розвиваються, додають нові особливості та покращують свої характеристики, свідчить про їх велику роль у мовній освіті.

Серед недоліків та викликів використання ІІІ у викладанні іноземних мов онлайн виділяємо надмірну залежність від ІІІ-інструментів, звідки впливає ризик для розвитку критичного мислення у студентів, порушення академічної доброчесності, так званий ІІІ-плагіат, або «ІІІ-гіат», коли студенти видають згенеровані ІІІ тексти та зроблені ним завдання за свої, не вказуючи, що користувались штучним інтелектом при виконанні тестів, домашніх завдань, проєктів. Проаналізовано недоброчесне використання інструментів з ІІІ на онлайн заняттях з іноземної мови. Це користування онлайн перекладачами для перекладу навчальних вправ, текстів з підручників, встановлення функції «автопереклад сторінки» у браузері, який використовується на занятті онлайн, та використання чатботів для генерування відповідей та інструментів розпізнавання мовлення для перекладу усних завдань від викладача.

Відзначається роль викладача, який має постійно працювати над покращенням своїх цифрових навичок для критичного аналізу матеріалів, поданих студентами, має навчати студентів етичному використанню ІІІ та впроваджувати інструменти ІІІ у навчальний процес, утримуючи баланс між

допомогою та автоматизацією, тобто знати та вчити студентів, коли та як мають бути застосовані інструменти ІІІ.

References:

1. Брутман, А., Наумчук, Т. (2023). Штучний інтелект на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. №1 (23). С. 211-219. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.23.211-218>
2. Герасимчук, Ю., та ін. (2024). Використання штучного інтелекту в процесі розробки комунікативних завдань з іноземної мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. №1 (25). С. 377-385. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2024.25.377-385>
3. Давидюк, А. Р., Марусич, О. О., Дєрняєва, О. В. (2024). Штучний інтелект як фактор змін у навчанні іноземних мов: український контекст. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14059368>
4. Жукевич, І., Спірічева, О. (2024). Трансформація вивчення мов: штучний інтелект як інструмент розвитку мовленнєвих навичок студентів. *International Science Journal of Education & Linguistics*. Vol. 3. No. 3. P. 45-55. DOI: [10.46299/j.isjel.20240303.06](https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240303.06)
5. AI Overreliance, (2025). AI Overreliance: Impact of Generative Tools on Students. URL: <https://surl.li/qhzxph>
6. Alhusaiyan, E. (2025). A systematic review of current trends in artificial intelligence in foreign language learning. *Saudi Journal of Language Studies*, Vol. 5 No. 1, pp. 1-16. <https://doi.org/10.1108/SJLS-07-2024-0039>
7. Bissessar, C., (2025). An exploration of students' perceptions of artificial intelligence and plagiarism at a higher education institution. *Equity in Education & Society*. DOI: [10.1177/27526461251326919](https://doi.org/10.1177/27526461251326919)
8. Cheng, L., Rushing, R., Xu, Z., & Dogan, N. (2017). Theoretical Foundations of Distance Education. In *Distance Education: A Guide for Theory and Practice*. Open Educational Resource. URL: <https://surl.li/wcytnd>
9. Cui, P., Sachan, M. (2023). Adaptive and Personalized Exercise Generation for Online Language Learning. *Proceedings of the 61st Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics* (Vol. 1. pp. 10184–10198, Toronto, Canada. DOI: [10.18653/v1/2023.acl-long.567](https://doi.org/10.18653/v1/2023.acl-long.567)
10. Crawford, J., Cowling, M., & Allen, K. (2023). Leadership is needed for ethical ChatGPT: Character, assessment, and learning using artificial intelligence (AI). *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 20 (3). <https://doi.org/10.53761/1.20.3.02>
11. Hapsari, I.P., Wu, T.T. (2022). AI Chatbots Learning Model in English Speaking Skill: Alleviating Speaking Anxiety, Boosting Enjoyment, and Fostering Critical Thinking. *Innovative Technologies and Learning: 5th International Conference, ICITL 2022*, Proceedings. August 29–31, 2022. URL: <https://surl.li/xbpoix>
12. Huertas-Abril, C. A., Palacios-Hidalgo, F. J. (2023). New Possibilities of Artificial Intelligence-Assisted Language Learning (AIAL): Comparing Visions from the East and the West. *Education Sciences*, 13(12), 1234. <https://doi.org/10.3390/educsci13121234>
13. Kang, S. H. K. (2016). Spaced Repetition Promotes Efficient and Effective Learning: Policy Implications for Instruction. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, 3(1), 12-19. <https://doi.org/10.1177/2372732215624708>
14. Kasneci, E., et al. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education, Learning and Individual Differences, Vol. 103, 2023. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>
15. Krashen, S. (2003). *Explorations in Language Acquisition and Use*. Heinemann. URL: <https://surl.li/qnkspy>
16. LanguaTalk, (2024) URL: <https://surl.li/ecopul>
17. Li, Y., Chen, C., Yu, D., Davidson, S., et al., (2022). Using Chatbots to Teach Language. URL: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2208.00376>

18. Little, D. (2007). Introduction: Reconstructing Learner and Teacher Autonomy in Language Education. In: *Barfield, A., Brown, S.H. Reconstructing Autonomy in Language Education*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230596443_1
19. Loewen, Sh., Isbell, D., Sporn, Z. (2020). The effectiveness of app-based language instruction for developing receptive linguistic knowledge and oral communicative ability. *Foreign Language Annals*, Vol. 53, Issue 2. DOI: [10.1111/flan.12454](https://doi.org/10.1111/flan.12454)
20. Macinska, S., Vinkler, A. (2024). The Role of AI in Language Learning: Research Evidence and Strategies for Success. URL: <https://surl.li/xizdhh>
21. McLaren, B. (2013). The Zone of Proximal Development and Adaptive Learning Systems. Adaptive Online Learning. *The Present and Future of Education*. URL: <https://surl.li/ssukoi>
22. Nguyen, T.-D. T., Tran, T. Q. (2023). Unpacking Psychological Factors Affecting EFL Students' Online Language Learning Engagement. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 16(2), 429–450. URL: <https://surl.li/azubpb>
23. OECD Report on Artificial Intelligence in Education, (2019). URL: <https://surl.li/smdjuj>
24. Ponte, R. (2023). The Role of AI Chatbots in Shaping Students' Motivation for English Grammar Acquisition. *Excellencia: International Multi-Disciplinary Journal of Education*, 1(6), 185-194. <https://doi.org/10.5281/>
25. Urlaub, P., Dessein, E., (2022). Machine translation and foreign language education. *Front Artif. Intell.* 2022, Jul 22. doi: [10.3389/frai.2022.936111](https://doi.org/10.3389/frai.2022.936111)
26. Vincent-Lancrin, S., et al. (2019). Measuring Innovation in Education 2019: What Has Changed in the Classroom? *Educational Research and Innovation*, OECD Publishing, Paris. URL: <https://surl.li/jyhhfk>
27. Vincent-Lancrin, S., van der Vlies, R. (2020). Trustworthy artificial intelligence (AI) in education: Promises and challenges, OECD Education Working Papers, No. 218, Paris. <https://doi.org/10.1787/a6c90fa9-en>.
28. Wang, Y., and Chuang, Y.-W., (2023). Artificial intelligence self-efficacy: scale development and validation. *Educ. Inf. Technol.*, 1–24. doi: [10.1007/s10639-023-12015-w](https://doi.org/10.1007/s10639-023-12015-w)
29. Williams, R.T. (2024). The ethical implications of using generative chatbots in higher education. *Front. Educ.* 8:1331607. doi: [10.3389/feduc.2023.1331607](https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1331607)
30. Woolf, B. P. et al. (2013) AI Grand Challenges for Education, *AI Magazine*. <https://doi.org/10.1609/aimag.v34i4.2490>
31. Xiao, Y., Zhang, T., He, J. (2024). The promises and challenges of AI-based chatbots in language education through the lens of learner emotions. *Heliyon*. DOI: [10.1016/j.heliyon.2024.e37238](https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e37238)
32. Yeşilyurt, Y. E. (2023). The Role of Artificial Intelligence (AI) in Transforming Foreign Language Education: Trends, Applications, and Ethical Considerations. *Current Studies in Foreign Language Education*. URL: <https://surl.li/xyvusd>
33. Yin, J., Hu, Y., (2024). Interactions with educational chatbots: the impact of induced emotions and students' learning motivation. *Int. Journal of Educ. Technol. in Higher Education*. 21, 47. <https://doi.org/10.1186/s41239-024-00480-3>

CONTENTS

CHAPTER 1. LEGAL AND ORGANIZATIONAL SUPPORT FOR THE USE OF MODERN ROBOTIC COMPLEXES IN CONTEMPORARY WARS AND ARMED CONFLICTS BY SECURITY AND DEFENSE FORCES IN ENSURING STATE SECURITY.....	3
CHAPTER 2. METHODOLOGICAL APPROACH TO THE TRANSFORMATION OF THE MAIN BUSINESS PROCESSES OF PUBLISHING AND PRINTING COMPANIES AND EVALUATION OF THEIR EFFECTIVENESS.....	49
CHAPTER 3. NEW THREATS, NEW DEFENSES: THE MATERIAL ARMS RACE IN THE SKY	81
CHAPTER 4. BLOCKCHAIN AS A TOOL FOR RESTORING TRUST IN MANAGEMENT IN THEORETICAL AND PRACTICAL DIMENSIONS.....	117
CHAPTER 5. BENEFITS AND RISKS OF APPLYING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ONLINE FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	153
CHAPTER 6. TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN JURISPRUDENCE IN UKRAINE.....	185
CHAPTER 7. CONCEPTUAL BASIS FOR THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF MONETARY POLICY	218
CHAPTER 8. MARKETING STRATEGY AS A TOOL FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION: THE EXPERIENCE OF BINPO DZVO "UMO" NAPS OF UKRAINE	254
CHAPTER 9. ACTIVATING STUDENTS' COGNITIVE ENGAGEMENT IN TECHNICAL ENGLISH LEARNING WITH AI TOOLS	295
CHAPTER 10. STRATEGIC LEADERSHIP IN THE ERA OF DIGITAL CHALLENGES AND TECHNOLOGICAL POLARIZATION.....	333
CHAPTER 11. COMBATTING CORRUPTION IN DEFENCE: A STRATEGIC IMPERATIVE FOR UKRAINE'S SECURITY AND PEACE.....	366
CHAPTER 12. INNOVATIONS IN INFORMATION SYSTEMS.....	398
CHAPTER 13. INTERNATIONAL SOCIO-LEGAL PRACTICES IN COMBATING DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN: RESPONSE MODELS AND INSTITUTIONAL SUPPORT.....	427
CHAPTER 14. INTERNATIONAL CHARTER AND LINER SHIPPING.....	464
CHAPTER 15. NEW TECHNOLOGIES FOR TEACHING COMPUTER GRAPHICS AND WEB DESIGN.....	497

**SCIENCE AND EDUCATION
IN THE THIRD MILLENNIUM:
Information Technology, Education, Law, Psychology,
Social Security and Work, Management
*International collective monograph***

Volume I.

SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: Information Technology, Education, Law, Psychology, Social Security and Work, Management. *International collective monograph. Volume I.* Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. 532 p.

ISBN: 978-83-65444-68-4
UDK: 001.9

Creative Commons Attribution 4.0 International

